

Országos Erdei Szalonka Monitoring Program

Megfigyelési és mintagyűjtési eljárásrend - 2018 tavasz

A program célja

A program az EU Madárvédelmi Irányelvének általános tiltásától való eltéréssel, a derogáció feltételei mellett folyik. Kezdetben, 2009-2013 között a kisszámú hasznosítás mértékének meghatározása volt a cél, mely kiegészült a kutatási feladatokhoz szükséges mintagyűjtéssel. Jelenleg a program célja a vonuló állomány nagyságáról, összetételéről, a kis számú hasznosítás teljesüléséről, valamint a szalonkák szaporodási aktivitásáról és genetikai jellemzőiről való adatgyűjtés. A program két részből áll: a vonulás megfigyeléséből és a mintagyűjtésből. A program hosszú távú folytatása olyan eddig ismeretlen adatok begyűjtését teszi lehetővé, amelyekkel az állomány valós nagysága, a vonulás jellemzői és ezek megváltozása nyomon követhető.

A program keretében végzendő feladatok

A program jelen szakaszának tervezett időtartama 2017-2020. A vonulás megfigyelése minden évben tavasszal 12 héten keresztül, az egész országban egyszerre (szinkronizáltan) szombaton este történik. Az első megfigyelési időpont a február 15-hez legközelebb eső szombat. 2018-ban a megfigyelés február 17-én kezdődik, és május 5-én fejeződik be. A megfigyelés alkonyat után egy óra időtartamban maximum 100 méter sugarú körben történik a résztvevő monitorozók által kiválasztott standokon. A megfigyelésről a monitorozók megfigyelési adatlapot töltenek ki, amelyet eljuttatnak a vadgazdálkodási egység (VGE) képviselőjének. A megfigyeléshez nem kell engedély. A program későbbi éveiben való részvétel feltétele legalább 8 heti megfigyelés elvégzése és a jegyzőkönyvek elküldése 2017-ben.

A mintagyűjtés minden évben február 15-től április 30-ig tart. A kezdés a vadászati hatóság által kiadott mintagyűjtési engedélyben meghatározott időpont. A mintagyűjtés zárása nem változik. Mintagyűjtés a standokon és azok 500 méteres körzetében végezhető. Csak az vehet részt a mintagyűjtésben, aki a megfigyelésben is szerepet vállal. Az elejtés nem értékesíthető, bérvadász nem fogadható! Mintagyűjtés minden nap történhet, kivéve a szombat estét a vadászat megfigyelést befolyásoló hatásának elkerülése miatt. A mintagyűjtés részletes leírása „*A monitorozók feladatai*” c. részben olvasható.

A monitorozó a mintagyűjtés közben a vadászat szabályait és a program előírásait köteles betartani és másokat is figyelmeztetni azok betartására.

A program szervezeti felépítése

A program az Országos Magyar Vadászati Védegylet (OMVV) civil kezdeményezésére indult 2009-ben. Az OMVV a program kizárólagos szervezője országosan és megyei koordinátorokon keresztül megyei szinten is.

A FM illetékes főosztálya a gyakorolja a program adminisztratív felügyeletét és évente elküldi a derogációs jelentést az EU-nak. A helyi hatóságok engedélyezik a mintagyűjtést, ellenőrzik a program szabályszerű folytatását.

A Szent István Egyetem Vadvilág Megőrzési Intézete (SZIE VMI) a program szakmai irányítója. Kidolgozza és végrehajtja a monitoring terveket, előkészíti az adat- és a mintagyűjtést, begyűjti az adatokat és a mintákat, szakértők és szaklaboratóriumok bevonásával elvégzi a szükséges elemzéseket, értékeli és publikálja az eredményeket.

A program terepi feladatait a résztvevő VGE kijelölt sport- és hivatásos vadászai, a monitorozók végzik. A VGE-k a feladataikat az OMVV megyei koordinátorai és a SZIE VMI útmutatásai alapján hajtják végre. A programban vállalt feladatokról a VGE-k írásbeli megállapodást kötnek az OMVV-vel. Csak a megkötött megállapodás alapján azzal összhangban kérelmezhetik és kaphatják meg a mintagyűjtési engedélyt az illetékes vadászati hatóságtól. Minden VGE-nél egy kijelölt felelős fogja össze az adott vadászterületen folyó munkát.

A megyei koordinátorok feladatai:

1. Kapcsolattartás a SZIE VMI-vel.
2. Javaslatétel egyes VGE-ek programba való beléptetésére, illetve kizárására.
3. Javaslatétel a kvóták módosítására.
4. A megfigyelési és mintagyűjtési adatlapok sokszorosítása, a VGE-kódszámok felvezetése, és a standazonosítók kiosztása az érintett vadászatra jogosultaknak.
5. A papír alapú megfigyelési adatlapok begyűjtése, ellenőrzése szerda éjfélig.
6. Az ellenőrzött adatlapok és a mintagyűjtési összesítők postázása a VMI-nek.
7. A mintagyűjtés felügyelete.
8. Az esetleges problémák, vélemények, észrevételek jelzése a VMI felelősének.
9. A VGE képviselőjének és a monitorozók tájékoztatása.
10. A fel nem használt mintagyűjtő csomagok visszagyűjtése és eljuttatása a VMI-nek.

A VGE-képviselők feladatai:

1. Szerződés-kötés az OMVV-vel.
2. A mintagyűjtési (elejtési) hatósági engedély beszerzése.
3. A standok kijelölése (1,5 km-nél közelebb nem lehetnek egymáshoz).
4. A monitorozók kijelölése és tájékoztatása.
5. A megfigyelési és mintagyűjtési adatlapok és eszközök kiosztása a monitorozóknak.
6. A kitöltött megfigyelési adatlapok begyűjtése.
7. Az adathiányok ellenőrzése (hiánytalan kitöltés, a monitorozó neve és vadászjegyének száma is rajta legyen!)
8. A papír alapú megfigyelési adatlapok eljuttatása a koordinátorokhoz legkésőbb adott hét hétfő estig.
9. A szalonkaminták hetenkénti összegyűjtése, és megküldése a megyei koordinátornak vagy a SZIE VMI-nek.
10. Gondoskodás a kvóta, vadászat szabályai és a program előírásai és a betartásáról.
11. A teríték jelentése a vadászati hatóságnak.
12. Az esetleges problémák jelzése a megyei koordinátoroknak.
13. A fel nem használt mintagyűjtő csomagok összegyűjtése és eljuttatása a koordinátornak.

A monitorozók feladatai:

1. A megfigyelési és mintagyűjtési adatlapok átvétele a program megkezdése előtt.
2. A stand kiválasztása a program elején. A stand koordinátáinak és élőhelyi jellemzőinek rögzítése.
3. Amennyiben szükséges, javaslattétel a stand helyének megváltoztatására. A stand helyének megváltoztatása kizárólag a VMI-vel való egyeztetés után lehetséges!
4. A stand elfoglalása legkésőbb fél órával a húzás kezdete előtt.
5. A megfigyelések elvégzése és az adatlapok hiánytalan kitöltése
6. A megfigyelési adatlapok eljuttatása a VGE képviselőihez (vasárnap estig).
7. Mintavételezés elvégzése a standon, ill. annak 500 m-es körzetén belül. Mintagyűjtés szombaton este a megfigyelési standon a zavarás miatt nem végezhető.
8. A mintagyűjtési adatlap kitöltése.
9. Az elejtett madarak testtömegének grammos pontossággal, és testhosszának, hanyatt fektetett madáron a csőr hegyétől a farkok végéig milliméter pontossággal való mérése.
10. Izomminták (2 ml-es alkoholos mintacső) begyűjtése. Az izomminta bármilyen tiszta izomszövetből egy borsónyi darab. FIGYELEM! A vegyszer veszélyes, ezért megfelelő óvatossággal kezelendő! A mintavételi csöveket gondosan, csepegésmentesen le kell zárni! A vegyszereket gyermekek elől el kell zárni!
11. Minden elejtett egyed bal szárnyának leválasztása, kifeszítve szárítása. Csak a teljesen kifeszített és megszáradt szárny használható. A szárnyat műanyag zacskóba nem szabad csomagolni! Erre való a papírboríték. Ha a bal szárny sérült, a jobb szárnyat kell beküldeni.
12. A minták eljuttatása a VGE képviselőjének.
13. Vélemények, észrevételek közlése.
14. A fel nem használt mintagyűjtő csomagok visszaszolgáltatása a VGE képviselőjének.